

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100285

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Снігур Юлія Сергіївна

2. Snihur Yuliia S.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Психологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 24-12-2021

Спеціальність за освітою: Соціальна робота

Місце роботи здобувача: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.453.006

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, буд. 2, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, буд. 2, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.81.25

Тема дисертації:

1. Організаційно-психологічних чинників вибору копінг-стратегії керівниками закладів загальної середньої освіти
2. Organizational and psychological factors in choosing coping strategies by heads of general secondary education institutions

Реферат:

1. У дисертації теоретично обґрунтовано й експериментально вивчено організаційно-психологічні чинників вибору копінг-стратегії керівниками закладів загальної середньої освіти. Дослідження цієї проблеми сприятиме попереджанню та подоланню професійного стресу в закладах загальної середньої освіти. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. У першому розділі розкрито теоретико-методологічні засади дослідження. На основі аналізу робіт зарубіжних (Анцыферова, 1994; Бодров, 2006; Водопьянова, 2009; Крюкова, 2010; Муздыбаєв, 1998; Нартова-Бочавер, 1997; Cramer, 1998; Frydenberg, & Lewis, 2000; Lazarus, & Folkman, 1987; Miceli, & Castelfranchi, 2001 та ін.) та вітчизняних (Карамушка, 2020; Носенко, 2013; Олефір, 2011; Родіна, 2012; Сивогракова, 2007; Титаренко, 2009; Ярош, 2015

та ін.) авторів визначено зміст копінг-стратегій, їх відмінність від психологічних механізмів захисту, проаналізовано основні підходи до класифікації видів копінг-стратегій та визначено особливості активних та продуктивних копінг-стратегій. З урахуванням наявних в літературі розробок (Бондарчук, 2018; Карамушка, Креденцер, & Терещенко, 2020; Кокун, 2004; Максименко С.Д., & Максименко К.С., 2018, Сердюк, 2020), показано роль копінг-стратегій в адаптації особистості, забезпечення її життєстійкості, благополуччя, психологічного здоров'я. Розкрито сутність організацій, особливості закладів загальної середньої освіти як освітніх організацій, зміст управлінської діяльності керівників цих закладів в сучасних умовах (Бондарчук, 2008; Брюховецька, 2018; Вознюк, 2017; Карамушка, 2000; Коломінський, 2000; Креденцер, 2019; Сингаївська, 2009). Визначено зміст копінг-стратегій керівників закладів загальної середньої освіти, які являють собою сукупність когнітивних, емоційних та поведінкових зусиль, спрямованих на подолання труднощів в процесі здійснення управлінської діяльності в умовах професійного стресу. Також проаналізовано основні підходи до аналізу психологічних чинників вибору копінг-стратегій (диспозиційний, ситуативний або динамічний, інтегративний, ресурсний) та обґрунтовано значущість організаційно-психологічного підходу. Відповідно до організаційно-психологічного підходу, побудовано «Теоретичну модель організаційно-психологічних чинників вибору копінг-стратегій керівниками закладів загальної середньої освіти», яка включає такі змістовно-сміслові складові: базові види копінг-стратегій керівників закладів загальної середньої освіти; організаційно-психологічні чинники мезорівня та мікрорівня, що впливають на вибір копінг-стратегій керівниками; організаційно-психологічні умови психологічної підготовки керівників закладів середньої освіти до використання продуктивних копінг-стратегій. Базові копінг-стратегії керівників закладів загальної середньої освіти класифіковані за такими критеріями, як «активність-пасивність» та «продуктивність-непродуктивність». Щодо критерію «активність-пасивність», то згідно наявних наукових підходів (Ершова, 2003; Карамушка, 2020; Крюкова, 2010; Рассказова, & Гордеева, 2011; Lazarus & Folkman, 1994; Bowman, & Stern, 1995; Mitchell, Cronkite, & Moos, 1983), базові копінг-стратегії керівників закладів загальної середньої освіти були підрозділені на дві групи: активні та пасивні. За критерієм «продуктивність-непродуктивність», відповідно до існуючих в літературі підходів (Балакшина, Башилов, Башилова, & Антоновский, 2016; Frydenberg, & Lewis, 2000; Willi, & Heim, 1986), базові копінг-стратегії керівників закладів загальної середньої освіти було розподілено на три групи: «продуктивні»; «відносно продуктивні»; «непродуктивні». У роботі також детально проаналізовано зміст організаційно-психологічних чинників мезорівня, які можуть впливати на вибір керівниками копінг-стратегій. До таких чинників було віднесено: психологічні (особливості організаційного розвитку; оцінка різних напрямків активності організації; стиль управління) та організаційно-функціональні (місце розташування закладу загальної середньої освіти; кількість працівників, які в ньому працюють; термін функціонування закладу) характеристики закладів загальної середньої освіти. Окрім того, охарактеризовано організаційно-психологічні чинники мікрорівня, які можуть впливати на вибір керівниками копінг-стратегій. До таких чинників було віднесено: психологічні (рівень активності та оптимізму керівників, наявність/відсутність тайм-синдрому менеджера), організаційно-професійні (посада в організації; рівень освіти; стаж трудової діяльності; стаж роботи на посаді; кваліфікаційна категорія; педагогічне звання; наявність/відсутність відзнак) та соціально-демографічні (вік; стать; сімейний стан) характеристики керівників закладів загальної середньої освіти.

2. The author theoretically substantiates and experimentally explores the organizational and psychological factors in the choice of coping strategies by the heads of general secondary education institutions. The research can help prevent and overcome occupational stress in general secondary education. The thesis consists of an introduction, three parts, conclusions, and a list of references. The first part reveals the theoretical and methodological principles of the study. Based on the analysis of the works by foreign (Antsyferova, 1994; Bodrov, 2006; Vodopyanova, 2009; Krukova, 2010; Muzdybaev, 1998; Nartova-Bochaver, 1997; Cramer, 1998; Frydenberg, & Lewis, 2000; Lazarus, & Folkman, 1987; Miceli, & Castelfranchi, 2001 and others) and Ukrainian researchers (Karamushka, 2020; Nosenko, 2013; Olefir, 2011; Rodina, 2012; Sivograkova, 2007; Titarenko, 2009; Yarosh, 2015 and others) researchers, the author determined the content of copying strategies, their differences from psychological defence mechanisms, as well as analyzed the main coping strategy classifications and the features of active and productive

coping strategies. Drawing on the research findings obtained by researchers (Bondarchuk, 2018; Karamushka, Kredentser, Tereshchenko, 2020; Kokun, 2004; Maksymenko, Maksymenko, 2018, Serdyuk, 2020), the author discusses the role of coping strategies in personal adjustment, hardiness, well-being, and psychological health. The author explores the essence of organizations, features of general secondary education institutions, and the management activities of the heads of general secondary education institutions (Bondarchuk, 2008; Bryukhovetska, 2008; Voznyuk, 2017; Karamushka, 2000; Kolominsky, 2000; Kredentser, 2000; Syngaiivska, 2009). The coping strategies of heads of general secondary education institutions are determined as a set of cognitive, emotional and behavioral efforts aimed at overcoming difficulties in management activities in conditions of professional stress. Also, the author analyzes the main approaches to the analysis of psychological factors in the choice of coping strategies (dispositional, situational or dynamic, integrative, resource) and substantiates the significance of the organizational-psychological approach. According to the organizational and psychological approach, the author built a theoretical model of organizational and psychological factors in the choice of coping strategies by heads of general secondary education institutions, which includes the following components: basic types of coping strategies of heads of general secondary education institutions; organizational and psychological factors of the meso and micro levels that influence the choice of coping strategies by heads of general secondary education institutions; organizational and psychological conditions of psychological training of heads of general secondary education institutions in using productive coping strategies. The basic types of coping strategies of heads of general secondary education institutions were classified according to the criteria of activity-passivity and productivity-unproductivity. According to the existing scientific approaches (Ershova, 2003; Karamushka, 2020; Krukova, 2010; Rasskazova, & Gordeeva, 2011; Lazarus, & Folkman, 1994; Bowman, & Stern, 1995; Mitchell, Cronkite, & Moos, 1983), the basic coping strategies used by heads of general secondary education institutions were divided into active and passive. According to the existing approaches (Balakshina, Bashilov, Bashilova, & Antonovsky, 2016; Frydenberg, & Lewis, 2000; Willi, & Heim, 1986) and the criterion of productivity-unproductivity, the basic coping strategies of heads of general secondary education institutions were divided into productive, relatively productive, and unproductive. The author also analyzes in detail the content of meso level organizational and psychological factors, which may influence the choice of coping strategies by heads of general secondary education institutions. These factors include: psychological characteristics of general secondary education institutions (features of organizational development; satisfaction with different activities of the organization; management style) and organizational and functional characteristics of general secondary education institutions (location of the general secondary education institution; number of staff; organization's age).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карамушка Людмила Миколаївна
2. Karamushka Ludmyla Mykolaivna

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондарчук Олена Іванівна
2. Bondarchuk Olena Ivanivna

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сингаївська Ірина Валентинівна
2. Sungajivska Iruna Valentunivna

Кваліфікація: к.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кокун Олег Матвійович

2. Kokun Oleg Matviyovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Креденцер Оксана Валеріївна

2. Kredentser Oksana V.

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Сердюк Людмила Захарівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сердюк Людмила Захарівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.